

In 2011 kwam er nog geen einde eind aan de crisis. Klanten haakten af en veel ontwerpers verloren hun baan. De opbrengst staat onder druk. Desalniettemin laat de omzet voor het eerst sinds 2009 weer groei zien.

De branche lijkt zich aan te passen aan de nieuwe realiteit en toont aan over de nodige creatieve en zakelijke lenigheid te beschikken. Vergelijken met andere creatieve dienstverleners, zoals architecten en reclamebureaus, doen ontwerpers het niet zo slecht. En dat geeft hoop voor de toekomst.

Volledige branchemonitor

Deze publicatie bevat enkele kerncijfers over het jaar 2011. De volledige BNO Branchemonitor met daarin alle financieel-economische prestaties van de ontwerpsector is te vinden op de website van de BNO.

bno.nl/branchemonitor

Handige benchmark

De gegevens uit de jaarlijkse Branchemonitor dienen als bron voor de BNO Benchmark. Met deze online tool kunnen BNO-leden hun bedrijfsresultaten vergelijken met de prestaties van overeenkomende ontwerpers of bureaus.

bno.nl/benchmark

De Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO) verenigt meer dan 2.500 individuele ontwerpers en 200 ontwerp bureaus en -afdelingen en is de belangrijkste vertegenwoordiger van de Nederlandse ontwerpsector.

bno.nl

Aantal bedrijven (naar aantal werkenden), 2008-2011

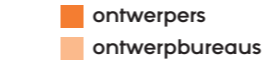
Vestiging naar landsdeel en vier grote steden, 2011

procent

¹ Groningen, Friesland en Drenthe
 ² Overijssel, Gelderland en Flevoland
 ³ Noord-Brabant en Limburg
 ⁴ Utrecht, Noord- en Zuid-Holland, en Zeeland, excl. de vier grote steden
 ⁵ Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht

Omzet, 2011

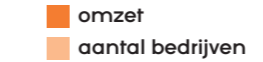

	product/industrieel⁶	product/industrieel	communicatie/grafisch⁷	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur⁸	ruimtelijk/interieur	totaal
totale omzet (miljoen euro)	16	52	70	301	17	45	501
verdeling totale omzet	3%	10%	14%	60%	3%	9%	100%
omzet per fte (duizend euro)	48	76	63	86	76	110	70

⁶ Hiertoe worden ook gerekend: modeontwerp, textielontwerp, sieraad- en accessoire-ontwerp en vrije vormgeving (ontwerp in eigen beheer).
 ⁷ Hiertoe worden ook gerekend: brand, corporate en interaction design, verpakkingsontwerp, letterontwerp, illustratie en infographics.
 ⁸ Hiertoe worden ook gerekend: retail- en tentoonstellingsontwerp.

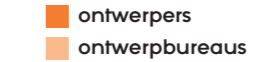
Verdeling van totale omzet en aantal bedrijven, 2011

procent

	product/industrieel	product/industrieel	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
totaal resultaat (miljoen euro)	3	3	10	19	2	2	39
verdeling totale resultaat	8%	8%	26%	49%	5%	5%	100%
resultaat per fte (duizend euro)	8	8	6	5	8	4	7

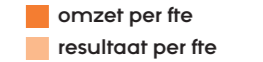
Gemiddelde bedrijfsresultaat, 2011

	product/industrieel	product/industrieel	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
totaal resultaat (miljoen euro)	3	3	10	19	2	2	39
verdeling totale resultaat	8%	8%	26%	49%	5%	5%	100%
resultaat per fte (duizend euro)	8	8	6	5	8	4	7

Omzet en resultaat per fte, 2011

duizend euro

	product/industrieel	product/industrieel	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
totaal resultaat (miljoen euro)	3	3	10	19	2	2	39
verdeling totale resultaat	8%	8%	26%	49%	5%	5%	100%
resultaat per fte (duizend euro)	8	8	6	5	8	4	7

Branchemonitor Kerncijfers van de Nederlandse ontwerpsector

Februari, 2013

Gemiddeld uurtarief (naar werkzaamheden), 2011

euro

- zpp'er
- 2 tot 5 werkenden
- 5 of minder werkenden
- meer dan 5 werkenden
- meer dan 15 werkenden
- totaal

	zpp'er	2 tot 5 werkenden	5 of minder werkenden	meer dan 5 werkenden	meer dan 15 werkenden	totaal
strategisch advies / creatieve directie	75	115	83	121	150	89
conceptueel ontwerpwerk	79	108	85	108	129	88
uitvoerend ontwerpwerk	73	98	77	94	105	80
additionele werkzaamheden	61	84	65	77	91	67
project- en account-management / traffic	56	74	61	86	105	65

Gemiddeld uurtarief (naar werkzaamheden), 2011

euro*

- ontwerpers
- ontwerpbureaus

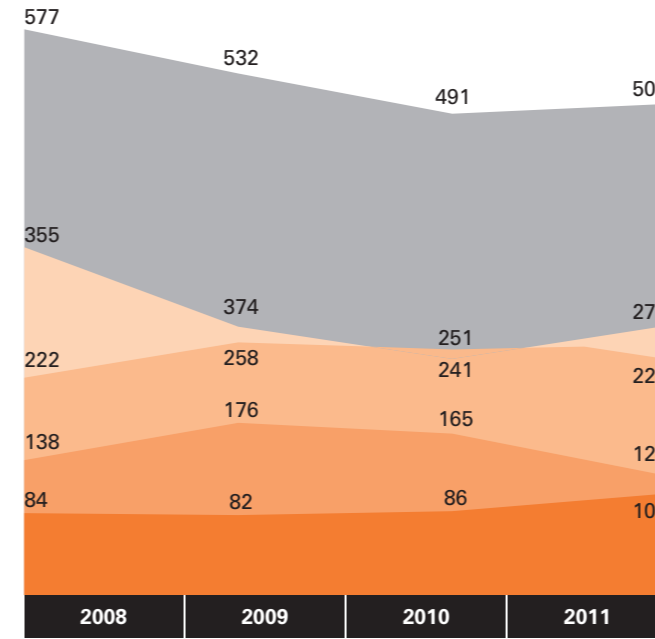
	product/industriële	product/industriële	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
strategisch advies / creatieve directie	71	99	75	119	80	126	89
conceptueel ontwerpwerk	69	100	80	106	89	119	88
uitvoerend ontwerpwerk	64	95	76	91	71	94	80
additionele werkzaamheden	60	74	65	81	42	78	67
project- en account-management / traffic	54	80	56	81	54	97	65

* Uurtarieven afgerond op vijf euro en exclusief BTW.

Ontwikkeling totale omzet, 2008-2011

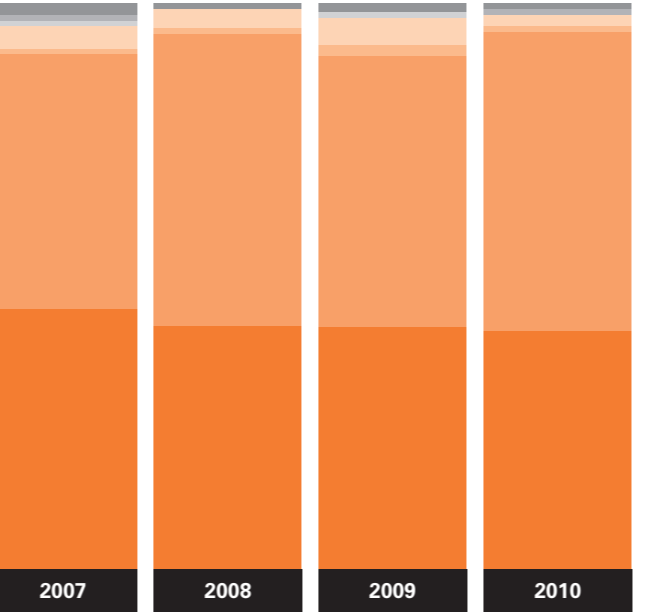
miljoen euro

- zpp'er
- 2 tot 5 werkenden
- 5 of minder werkenden
- meer dan 5 werkenden
- totaal

Omzetverdeling naar geografische herkomst, 2008-2011

- Nederland, midden- en kleinbedrijf
- Nederland, overig
- Duitsland
- Europa, overig
- India
- China
- Azië, overig
- overige werelddelen

Omzetverdeling naar opdrachtgever, 2011

procent

- ontwerpers
- ontwerpbureaus

	product/industriële	product/industriële	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
industrie	70	80	9	11	11	52	19
zakelijke dienstverlening	8	6	45	35	48	12	33
retail	1	0	5	10	9	8	15
overheid	5	4	12	9	18	17	9
kunst- en cultuursector	4	0	11	7	11	4	7
particulieren	0	0	0	0	0	0	0
maatsch. en zorg	2	0	8	9	3	2	7
non-profit	6	9	7	6	1	5	6
overige omzet	5	2	3	3	0	0	4
totaal	100	100	100	100	100	100	100

Kosten en resultaat, 2011

procent

- ontwerpers
- ontwerpbureaus

	product/industriële	product/industriële	communicatie/grafisch	communicatie/grafisch	ruimtelijk/interieur	ruimtelijk/interieur	totaal
omzet	100	100	100	100	100	100	100
inkoop	17	11	20	20	22	14	19
personeel	0	48	0	45	0	47	35
freelancers	3	5	4	2	4	11	3
inkomen eigenaren	46	6	37	6	34	6	12
overig	14	24	20	21	15	19	21
resultaat	21	6	20	6	25	4	9

Deze editie van de jaarlijkse branchemonitor bevat de financieel-economische resultaten van de ontwerpsector uit 2010. Het onderzoek werd uitgevoerd in de tweede helft van 2011, op het moment dat bij de deelnemers de definitieve jaarcijfers bekend waren. Het volledige rapport is te vinden op bno.nl/branchemonitor.

Uitgave BNO, februari 2013
Onderzoek ABF Research, in opdracht van de BNO / www.abf.nl
Ontwerp Dietwee ontwerp en communicatie / www.dietwee.nl
Drukwerk Zwaan printmedia / www.zwaan.nl

Beroepsorganisatie
Nederlandse Ontwerpers

Association of Dutch Designers
 Association des Designers Néerlandais
 Verband Niederländischer Designer
 Asociación de Diseñadores Holandeses
 荷兰设计师协会
 オランダ デザイナーズ協会
 جمعية المصممين الهولنديين

www.bno.nl